

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.014.02.2023

Pani
Elżbieta Altyń
Kierownik Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie
ul. Słowackiego 3A
76-004 Sianów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/056 - Zabezpieczenie importu węgla kamiennego w związku z wprowadzeniem embarga na dostawy z Rosji.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie ¹ , ul. Słowackiego 3A, 76-004 Sianów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Ałtyn, Kierownik MGOPS ² , od 1 lipca 2019 r. (akta kontroli str. 1-2)
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja procesu sprzedaży węgla osobom fizycznym po preferencyjnej cenie.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ . Badania kontrolne obejmują również dowody dotyczące działań i zdarzeń zaistniałych przed 24 lutego 2022 r., w przypadku gdy miały wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Lidia Modrzejewska-Markiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/77/2023 z 12 maja 2023 r. (akta kontroli str. 3)

¹ Dalej: MGOPS.

² Dalej: Kierownik.

³ Zakończenie czynności kontrolnych 30 czerwca 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia działalność MGOPS w zakresie organizacji procesu sprzedaży węgla osobom fizycznym po preferencyjnej cenie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Postępowania w sprawach dotyczących weryfikacji wniosków o zakup preferencyjny węgla dla gospodarstw domowych MGOPS prowadził prawidłowo z zachowaniem zasad wynikających z ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych⁶. W wyniku badania 32 wniosków o zakup węgla stwierdzono, że zostały one rzetelnie zweryfikowane pod kątem spełniania warunków uprawniających do dodatku węglowego. We wszystkich koniecznych przypadkach przeprowadzone zostały wywiady środowiskowe. Wszystkie skontrolowane wnioski zawierały elementy określone w art. 10 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla. Listy z danymi osób uprawnionych do preferencyjnego zakupu węgla wraz z ilością węgla przekazywano niezwłocznie do podmiotu odpowiedzialnego za sprzedaż węgla.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Organizacja procesu sprzedaży węgla na cele komunalne w ramach zakupu preferencyjnego

Opis stanu faktycznego

Kierownik MGOPS⁷ upoważniony został przez Burmistrza Gminy i Miasta Sianów⁸ do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących:

- wypłaty dodatku węglowego⁹, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym¹⁰,
- weryfikacji wniosków o zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych¹¹, o którym mowa w ustawie o zakupie preferencyjnym węgla.

(akta kontroli str. 4-5)

MGOPS przyjmował wnioski o preferencyjny zakup paliwa stałego na wzorze formularza opracowanym na podstawie art. 10 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla. Pracownicy MGOPS dokonywali weryfikacji złożonych wniosków i ewidencjonowali je w Programie ZETO Koszalin „Dodatki do źródeł ciepła”.

(akta kontroli str. 7-8, 15-16)

W okresie od 1 grudnia 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r. do MGOPS wpłynęło 349 wniosków o preferencyjny zakup węgla, z czego w:

- 2022 r.: 221 wniosków o 303 tony węgla, w tym pozytywnie rozpatrzono 221 wniosków. Przeprowadzono 10 wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2022 r., poz. 2236, ze zm.; dalej: ustawa o zakupie preferencyjnym węgla.

⁷ Oraz dwóch pracowników MGOPS.

⁸ Dalej: Burmistrz.

⁹ Na podstawie upoważnienia nr KAD.0052.14.2022 z 12.08.2022 r.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r., poz. 141, ze zm.; dalej: ustawa o dodatku węglowym.

¹¹ Na podstawie upoważnienia nr KAD.0052.23.2022 z 03.11.2022 r.

danych zawartych w odrębnie złożonych wnioskach o dodatek węglowy, w 220 przypadkach przyznano dodatki węglowe;

- 2023 r.: 128 wniosków o 199,5 tony, z czego pozytywnie rozpatrzono 127 wniosków, a jeden negatywnie. Przeprowadzono 21 wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji wniosków o dodatek węglowy, w 126 przypadkach przyznano dodatki węglowe.

(akta kontroli str. 15)

Prawidłowość danych zawartych we wnioskach o dodatek węglowy potwierdzona została przez MGOPS m. in. poprzez przeprowadzenie 209 wywiadów środowiskowych¹². W ich wyniku MGOPS negatywnie rozpatrzył 18 wniosków o przyznanie dodatku węglowego. Wśród negatywnie rozpatrzonych wniosków o dodatek węglowy nie wystąpiły gospodarstwa domowe, które zawnioskowały o zakup węgla na warunkach preferencyjnych.

(akta kontroli str. 8, 9, 14)

W wyniku analizy wszystkich (349) złożonych do MGOPS wniosków o zakup węgla ustalono, że wystąpiły 23 wnioski o zakup węgla, w których podano ten sam adres, pod którym prowadzono gospodarstwo domowe. Wszystkie 23 wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone, z uwagi na spełnienie wymogów określonych w art. 2 ust. 3c-3d ustawy o dodatku węglowym¹³, co potwierdzono w 13 wywiadach środowiskowych¹⁴.

(akta kontroli str. 16-17)

Na podstawie analizy dokumentacji próby 31¹⁵ (z 348) pozytywnie rozpatrzonych przez MGOPS wniosków o zakup preferencyjny węgla stwierdzono, że:

- wszystkie wnioski zostały złożone na piśmie wraz z podpisem wnioskodawcy (zgodnie z wymogiem art. 11 ust. 1 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla);
- wszystkie wnioski zawierały wymagane elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla¹⁶;

¹² W myśl art. 2 ust. 15b ustawy o dodatku węglowym.

¹³ 3c. W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe i w terminie do dnia 30 listopada 2022 r. nie jest możliwe ustalenie odrębnego adresu miejsca zamieszkania dla poszczególnych gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem w odrębnych lokalach, nie stosuje się ust. 3a i 3b do gospodarstwa domowego, którego źródłem ogrzewania jest oddzielne lub współdzielone źródło ciepła.

3d. W przypadku, o którym mowa w ust. 3c, gospodarstwu domowemu, które zajmuje lokal, dla którego nie było możliwe ustalenie odrębnego adresu, wójt, burmistrz albo prezydent miasta przyznaje dodatek węglowy w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli w wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego organ ten ustalił zamieszkiwanie pod jednym adresem w odrębnych lokalach kilku gospodarstw domowych oraz wykorzystywanie przez te gospodarstwa oddzielnego lub współdzielonego źródła ogrzewania. Z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego sporządza się notatkę służbową. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje wpisu źródła ciepła do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, jeżeli źródło nie było wcześniej zgłoszone do tej ewidencji, bez konieczności składania odpowiedniej deklaracji.

¹⁴ W 13 przypadkach ustalono odrębność lokalu mieszkalnego, z czego w czterech wykazano wspólne źródło ciepła.

¹⁵ Wszystkie wnioski z tym samym adresem (23), wnioski z podobnym adresem (cztery), wnioski osób, którym nie przyznano dodatku węglowego (dwa) i wnioski o maksymalną ilość węgla (dwa).

¹⁶ Imię i nazwisko wnioskodawcy, adres, pod którym jest prowadzone gospodarstwo domowe, na rzecz którego jest dokonywany zakup preferencyjny, adres poczty elektronicznej lub numer telefonu wnioskodawcy, określenie ilości węgla, o zakup której występuje wnioskodawca w ramach zakupu preferencyjnego, informację, czy wnioskodawca dokonał już zakupu preferencyjnego wraz z podaniem ilości węgla nabytego w ramach tego zakupu preferencyjnego, oświadczenie, że wnioskodawca ani żaden członek jego gospodarstwa domowego, na rzecz którego jest dokonywany zakup preferencyjny, nie nabyli węgla na sezon grzewczy przypadający na lata 2022-2023, po cenie niższej niż 2 000 zł brutto za tonę w ilości co najmniej 1 500 kg (w przypadku gdy wniosek

- we wszystkich wnioskach zawarto klauzulę dotyczącą odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (wymaganą przepisem art. 10 ust. 2 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla) i w każdym przypadku klauzula ta została podpisana przez wnioskodawcę;
- wszystkie wnioski zostały opatrzone podpisem pod informacją o przetwarzaniu danych osobowych;
- 29 (z 31) wniosków zostało zweryfikowanych w zakresie wypłacenia na rzecz danego gospodarstwa domowego dodatku węglowego, a dwa wnioski zostały zweryfikowane pod kątem spełniania warunków uprawniających do dodatku węglowego, z uwagi na niezłożenie wniosku o dodatek węglowy (tj. zgodnie z wymogami art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla);
- wszystkie wnioski zweryfikowano w zakresie zgłoszenia głównego źródła ogrzewania w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków¹⁷ (tj. z zachowaniem wymogu art. 12 ust. 2 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla);
- weryfikacja siedmiu wniosków o zakup węgla (z 31) została poszerzona o sprawdzenie z danymi zgromadzonymi w rejestrze PESEL. Weryfikacji z danymi z rejestru mieszkańców nie przeprowadzano w przypadku żadnego z 31 wniosków (art. 12 ust. 3 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla);
- w ramach 31 spraw objętych wnioskami przeprowadzono 14 wywiadów środowiskowych mających na celu weryfikację danych zawartych we wnioskach o dodatek węglowy;
- procedurę weryfikacyjną każdego wniosku kończyły informacje o spełnieniu wymogów do zakupu węgla na preferencyjnych warunkach (w formie odrębnego pisma MGOPS) będące jednocześnie potwierdzeniem weryfikacji wniosku.

(akta kontroli str. 16-17)

Na 349 złożonych wniosków o zakup węgla na warunkach preferencyjnych jeden wniosek (złożony elektronicznie) został rozpatrzony negatywnie. W informacji potwierdzającej weryfikację wniosku wskazano niespełnienie warunków do zakupu węgla, tj. brak uprawnienia do otrzymania dodatku węglowego - źródło opału drewno, co wynikało ze zgłoszenia do CEEB.

(akta kontroli str. 15, 18-19)

Listy osób spełniających warunki do nabycia węgla po preferencyjnej cenie przesyłano na adres e-mail podmiotu sprzedającego węgiel (z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych) pod koniec pracy danego dnia lub dnia następnego.

(akta kontroli str. 12-13)

Do MGOPS nie wpłynęły skargi lub informacje o narzucaniu (przez podmiot sprzedający węgiel) mieszkańcom niekorzystnych warunków czy ograniczeń (dotyczących np. pakowania czy przewozu węgla).

Do MGOPS nie złożono również reklamacji w sprawie złej jakości węgla. Nie wystąpiły skargi dotyczące niewłaściwej realizacji przez MGOPS zadań związanych z organizacją procesu sprzedaży węgla osobom fizycznym.

(akta kontroli str. 8, 10-11)

dotyczy zakupu do 31 grudnia 2022 r.) lub 3 000 kg (w przypadku gdy wniosek dotyczy zakupu od 1 stycznia 2023 r.).

¹⁷ O której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, ze zm.), zwanej dalej CEEB.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 18 lipca 2023 r.

Kontroler

Lidia Modrzejewska-Markiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis